

BENDİR

*Diler Özer, Şirin Özgün
(07.06.2007)*

Bir kasnağa deri germek suretiyle elde edilen vurma çalgılar, dünya üzerinde bilinen en eski enstrümanlardandır. Ağırlıklı olarak Ortadoğu, Orta Asya ve Kuzey Afrika ülkelerinde kullanılan ‘derili’ vurma çalgılar, dini müzikten din dışı müziğe kadar çok yaygın bir kullanıma sahiptir. Genellikle yuvarlak şekillidir ve çoğunlukla kasnağın iç tarafında küçük ziller/metal halkalar bulunur. Farklı bölgelerdeki kullanımlarına göre farklı isimler alırlar. Örneğin; Bendir (Fas, Tunus, Cezayir, Türkiye), Mazhar (Mısır), Def/Daf (İran, Afganistan, Kürdistan -‘erbane’ olarak da bilinir), Dayre/Daire (Orta Asya, Balkanlar, Azerbeycan, Özbekistan), Kanjira (Güney Hindistan), Tamborim (Brezilya), Pandeiro (Brezilya), Riq (Mısır), Bodhran (İrlanda).

Bendir; genellikle 40 ile 55 cm çapında daire şeklindeki bir kasnağa deri germek suretiyle imal edilir. Kasnağa gerilmek üzere doğal veya sunni deri kullanılmaktadır. Akortlu veya akortsuz olabilirler. Bendirin belirgin bir özelliği de, rezonans sağlamak amacıyla iç tarafına gerilen iplerdir. Bu haliyle geleneksel Fas bendiri olarak bilinir.

Aşağıdaki teknik alıştırmalar için kullanılan bendir notasyonu şöyledir:

D (Düm): Bas ses elde etmek amacıyla i) bendirin ortasına sağ elin (veya sol elin) orta ve yüzük parmakları ile veya ii) sağ el (veya sol el) kapalı ve avuç içi hafif boşluk olacak şekilde bendirin kasnağı ile ortası arasında kalan bölgeye vurulur.

T (Tek): Tiz ses elde etmek amacıyla her iki elin işaret parmağı (veya orta ve yüzük parmağı ile beraber) ile kasnağa yakın olacak şekilde kenara vurulur.

S: Her iki el ile parmaklar hafif ayrık ama sıkı ve avuç içi hafif boşluk olacak şekilde bendirin kasnağı ile ortası arasında kalan bölgeye vurulur. Parmaklar deriyi bir an için tutarak sesin uzamasını engellerler. Bu şekilde deri yüzeyinde havanın sıkıştırılması ile kapalı ve fakat keskin bir ses elde edilir. Gösterimi aynı olmakla birlikte –yüzey darbukaya göre oldukça geniş olduğundan-darbukada kullanılan tokat sesinden farklıdır.

Not: Bu alıştırmalar esnasında bendiri bacak arasında kullanınız. Düm ve Tek’ler için belirtilen iki farklı vuruş biçimini ayrı ayrı çalışınız.

EGZERSİZLER

The exercises are as follows:

- Exercise 1:** D D D D | D D D D D D D D | D D D D D D D D D D D D D D D D D D D
- Exercise 2:** T T T T | T T T T T T T T | T T T T T T T T T T T T T T T T
- Exercise 3:** S S S S | S S S S S S S S | S S S S S S S S S S S S S S S S
- Exercise 4:** D D T T | D D T T D D T T | D D T T D D T T D D T T D D T T
- Exercise 5:** S S T T | S S T T S S T T | S S T T S S T T S S T T S S T T
- Exercise 6:** D T T D | D T T D D T T D | D T T D D T T D D T T D D T T D
- Exercise 7:** S T T S | S T T S S T T S | S T T S S T T S S T T S S T T S
- Exercise 8:** D D D D | D D D D D D D D | D D D D D D D D D D D D D D D D
- Exercise 9:** T T T T | T T T T T T T T | T T T T T T T T T T T T T T T T
- Exercise 10:** D D T T | D D T T D D T T | D D T T D D T T D D T T D D T T
- Exercise 11:** S S S S | S S S S S S S S | S S S S S S S S S S S S S S S S

Stick patterns (r = right, l = left) are provided below the rhythmic notation for each exercise.

12 S S T T S S T T T T S S S S T T T T S S
 r r l l r r l l r r l l r r l l r r l l r r l l

13 D D D D D D D D D D D D D D D D D D
 r l r l r l r l r l r l r l r l r l r l r l r l

14 T T T T T T T T T T T T T T T T T T
 r l r l r l r l r l r l r l r l r l r l r l r l

15 S S S S S S S S S S S S S S S S S S
 r l r l r l r l r l r l r l r l r l r l r l r l

16 D D D D D D D D D D D D D D D D D D
 r r l l r r l l r r l l r r l l r r l l r r l l

17 T T T T T T T T T T T T T T T T T T
 r r l l r r l l r r l l r r l l r r l l r r l l

18 S S S S S S S S S S S S S S S S S S
 r r l l r r l l r r l l r r l l r r l l r r l l

19 D D T T D D T T D D T T D D T T D D T T
 r r l l r r l l r r l l r r l l r r l l r r l l

20 D D S S D D S S D D S S D D S S D D S S
 r r l l r r l l r r l l r r l l r r l l r r l l

21 D D T T D D T T D D T T D D T T D D T T
 r l r l r l r l r l r l r l r l r l r l r l r l

22 D D S S D D S S D D S S D D S S D D S S
 r l r l r l r l r l r l r l r l r l r l r l r l

23 $\frac{4}{4}$ T T T T T T T T T T T T T T T T r l r l r l r r l r l r l l r l r l r l r r l r l r l r l l r l

$\frac{4}{4}$ T T T T T T T T T T T T T T T T r l r r l r l r l r l r l r l r l r l r l l r l r l r l

24 $\frac{4}{4}$ T T T T T T D D T T T T T D D T T T T D D T T T T T T D D T T l r l r l r l l r l r l r r l r l r l r l l r l r l r l l r l

$\frac{4}{4}$ T T D D T T T T T T D D T T T T T T D D T T T T T T D D T T T T T T D D T T r l r r l r l r l r l r l r l r l r l r l l r l r l r l r l